

Memorie van Antwoord Programmabegroting 2019

Roosendaalse Lijst

1. Doelstelling rapportcijfer klanttevredenheid telefonische dienstverlening 7,5. Meting 2017 is 8,2. Waarom streven naar vermindering tov laatste meting? (blz. 6)

In de vorige bestuursperiode zijn voor de maatschappelijke effecten streefniveaus 2018 per indicator bepaald. In het proces rond de totstandkoming van de Kadernota 2020 worden de maatschappelijke effecten heroverwogen en worden nieuwe bijbehorende streefniveaus bepaald. Dat betekent dat het streefniveau 2018 doorgezet is naar 2019 en een heroverweging plaats zal vinden bij de Kadernota 2020. Het beleid is niet aangepast.

2. Doelstelling percentage huishoudens met gedeeltelijke bijstandsuitkering 3,0. Meting in 2017 is 2,5. Hoe verklaart u de hogere doelstelling tov laatste meting? (blz. 7)

In de vorige bestuursperiode zijn voor de maatschappelijke effecten streefniveaus 2018 per indicator bepaald. In het proces rond de totstandkoming van de Kadernota 2020 worden de maatschappelijke effecten heroverwogen en worden nieuwe bijbehorende streefniveaus bepaald. Dat betekent dat het streefniveau 2018 doorgezet is naar 2019 en een heroverweging plaats zal vinden bij de Kadernota 2020. Het beleid is niet aangepast.

3. Doelstelling aantal inwoners dat zich niet eenzaam voelt van 70%; we zitten nu op 48%. Hoe gaat de gemeente toewerken naar dat hoge percentage? Is dat realistisch? (blz. 8)

Wij realiseren ons dat 70% een ambitieuze doelstelling is. We laten als college hiermee zien dat we het bestrijden van eenzaamheid als een belangrijk speerpunt zien in de komende periode. In 2019 krijgt het bestrijden van eenzaamheid een prominentere plek in de afspraken met onze subsidierelaties. De gemeente Roosendaal heeft zich aangesloten bij het landelijke actieprogramma "Eén tegen eenzaamheid" en gaat aan de slag met een lokale aanpak tegen eenzaamheid waarbij vooral wordt ingezet op preventie waarvan het effect pas op langere termijn zichtbaar zal worden. Dit gebeurt door versterking van het voorliggend veld en het verstevigen van de samenwerking binnen (gebieds)netwerken op dit thema.

4. Hoe bepaalt u in zijn algemeenheid de hoogte van doelstellingen? (blz. 6 tm 9)

In de vorige bestuursperiode zijn voor de maatschappelijke effecten streefniveaus 2018 per indicator bepaald. In het proces rond de totstandkoming van de Kadernota 2020 worden de maatschappelijke effecten heroverwogen en worden nieuwe bijbehorende streefniveaus bepaald. Dat betekent dat voor de begroting 2019 de streefniveaus 2018 doorgezet zijn naar 2019 en een heroverweging plaats zal vinden bij de Kadernota 2020.

5. U zet in op fysieke veiligheid en leefomgeving. Wij ontvangen veel klachten over te hard rijden in de stad, wijken en dorpen. Hoe gaat u dit aanpakken? (blz. 18)

In overleg met de inwoners door middel van objectief onderzoek eerst vaststellen of er daadwerkelijk te hard wordt gereden. Indien er daadwerkelijk structureel sprake is van snelheidsovertredingen dan kijken we of dit met fysieke maatregelen (korte termijn, lange termijn) kan worden aangepakt. Daarnaast worden er door de politie snelheidscontroles gehouden. Zie ook onze antwoorden op schriftelijke vragen van de VVD (Handhavingsacties snelheidsduivels) d.d. 13 februari 2017.

6. Sociale veiligheid: hoe gaat u het veiligheidsgevoel bij de burger verhogen in relatie tot het steeds minder op straat aanwezig zijn van de wijkagent? (blz. 18)

Er is geen afname van het aantal wijkagenten dan wel de gebiedsgebonden politiezorg. Zie ook onze beantwoording op de schriftelijke vragen van de Roosendaalse Lijst (Wijkagenten) d.d. 4 september 2018. Overigens wordt het veiligheidsgevoel van onze inwoners bepaald door vele factoren. In het Integraal Veiligheidsplan De Markiezzaten 2019-2022 en het Actieplan Integrale Veiligheid 2019, welke plannen in de tweede helft van november 2018 ter vaststelling aan uw raad worden aangeboden, zijn diverse activiteiten benoemd waarmee wij het veiligheidsgevoel van onze inwoners verder willen verhogen.

7. U richt zich ook op sociale veiligheid. Wat is uw beleid en wat gaat u concreet in 2019 doen aan de blijvende overlastsituaties van arbeidsmigranten, hangjongeren en drugshandel? (blz. 18 en 19)

In het Integraal Veiligheidsplan De Markiezzaten 2019-2022 en het Actieplan Integrale Veiligheid 2019, welke plannen in de tweede helft van november 2018 ter vaststelling aan uw raad zullen worden aangeboden, zijn diverse activiteiten benoemd waarmee wij overlastsituaties willen gaan aanpakken.

8. U gaat meer inzetten op digitale dienstverlening. Hoe zorgt u ervoor dat voortaan uw digitale informatiekanalen actueel en verantwoord beveiligd blijven? (blz. 20)

De gemeente zorgt er voor dat we continu voldoen aan de normen uit de landelijke Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG). In dit normenkader staan eisen voor digitale dienstverlening en voor het gebruik van DigiD.

Daarnaast hebben wij afspraken met ICT-leveranciers gemaakt voor het voldoen aan de beveiligingsrichtlijnen. Eén keer per kwartaal houden we hierover een review gesprek met de leverancier van de website.

Jaarlijks vindt er een onafhankelijke audit over informatiebeveiliging plaats (de ENSIA-audit). Onder deze audit vallen de volgende onderdelen: Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG), Basisregistratie Personen (BRP), Waardedocumenten (WD), DigiD, Suwi-net, Basisregistratie Adressen & Gebouwen (BAG) en de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT).

9. Vitaliteitsacties maken nu deel uit van reguliere werkprocessen. De reservepot "vitale wijken en dorpen" is leeg. Worden de reguliere budgetten in de begroting nu verhoogd of hoe worden anders nieuwe vitaliteitsacties betaald? (blz. 21)

De aanneme dat de bestemmingsreserve vitale wijken en dorpen leeg is, is onjuist. In de bestemmingsreserve Vitale Wijken en Dorpen zijn zoals jaarlijks van toepassing, uitgaven bepaald voor eventuele vitaliteitsacties. Deze voorziene uitgaven zorgen ervoor dat de bestemmingsreserve technisch gezien nihil is per einde 2018. Echter zoals in voorgaande jaren zullen de voorziene budgetten naar verwachting niet volledig worden uitgegeven in 2018. De afgelopen jaren was de inzet om vitaliteitsacties zoveel mogelijk vanuit reguliere budgetten uit te voeren. Hier gaan we de komende jaren mee door en indien dit niet lukt zijn er dus incidentele middelen beschikbaar.

10. U heeft de ambitie sport te verbinden met het sociale domein. Hoe gaat u dat concreet doen? (blz. 24)

Sport & bewegen wordt al vaak ingezet als middel in het sociale domein, bijvoorbeeld om eenzaamheid te verminderen en/of participatie te vergroten. In 2019 gaan we de verbinding met het sociale domein nog nadrukkelijker maken. De samenwerking wordt gezocht met (zorg-)partners om concrete initiatieven in gang te zetten.

11. Het huidige LEA (lokale educatieve agenda) loopt af in 2019. Hoe voorkomt u dat er hierdoor onderwijsachterstanden gaan ontstaan? Zoekt u hiervoor mogelijk verbinding met REA (regionaal educatieve agenda)? (blz. 26 en 27)

Onderwijsachterstanden is 1 van de thema's uit de LEA. De LEA loopt af. Hier komt een agenda in een andere vorm/inhoud voor terug. Bij het ontwikkelen van deze nieuwe agenda zal uiteraard verbindingen worden gezocht met andere agenda's/thema's.

Het onderwijsachterstandenbeleid komt op een nieuwe agenda als thema terug. Op dit thema staan een aantal wettelijke wijzigingen vanaf 2020 op het programma die doorgevoerd moeten worden. Te denken aan het uitbreiden van voorschools aanbod van 10 naar 16 uur in de week. Eind 2018 zal het huidige beleid worden geëvalueerd zal een startfoto gemaakt worden en er zal nieuw beleid voor de komende jaren worden geformuleerd.

12. De gemeente faciliteert de ontwikkeling en komst van IKC's. Kunt u deze rol nader en concreter duiden? Heeft u zicht op de komst van IKC's in onze gemeente en zo ja, waar? (blz. 26)

De gemeente regisseert met betrekking tot IKC's de samenwerking tussen partners in onderwijs, opvang en (jeugd)zorg en faciliteert onder meer in kennis, kaders en versoepeling van regelingen om integratie mogelijk te maken. Er is zicht op de komst van IKC's in alle wijken van Roosendaal. Concreet zijn er bestaande voorbeelden of voorgenomen IKC's in Langdonk (Kroevendonk), Kalsdonk (Vlindertuin), Westrand (Appel), Kortendijk (Klimroos), en Wouw (Stappen). Met betrekking tot de overige wijken is een toereikend aanbod aan Integrale Kind Centra onderdeel van het meerjarig integraal huisvestingsplan dat gezamenlijk met de PO-besturen wordt opgesteld.

13. Roosendaal wordt stad voor studenten en talenten. Hoe gaat u de verbinding maken tussen bedrijven en deze studenten ter bevordering van goed en jong personeel bij Roosendaalse bedrijven, afkomstig van Roosendaalse onderwijsinstellingen? (blz. 28)

Met het initiatief Roosendaal on Stage verbinden we het lokale VMBO-onderwijs al met het Roosendaalse bedrijfsleven. Voor het MBO- en HBO onderwijs stimuleren we de verbinding en deelname in de lokale netwerken en participeren wij in (triple helix) samenwerkingsverbanden, zoals bijvoorbeeld de Zorgboulevard.

14. U spreekt grote economische ambities uit. Nergens wordt gesproken over glasvezel in het buitengebied (agrarische sector). Waarom geen aandacht hiervoor? (blz. 36)

Er is aandacht en samenwerking om aanleg van glasvezel te bevorderen. Zie ook eerdere beantwoording van raadsragen over dit onderwerp. Gemeente faciliteert en is groot voorstander van aanleg glasvezel, ook in het buitengebied. Gelet op de wet op de telecom is de uiteindelijke aanleg uitsluitend het resultaat van een marktwerking tussen aanbod (marktpartijen / telecomaangebieders) en vraag (inwoners / bedrijven).

15. Roosendaal heeft de ambitie om bij de twee beste middelgrote binnensteden van Nederland te gaan behoren. Is deze ambitie realistisch gezien de relatief hoge winkelleegstand in Roosendaal t.o.v. andere vergelijkbare steden? Zo ja, op welke termijn en vooral hoe denkt u deze leegstand terug te dringen en tot welk percentage leegstand? (blz. 38)

De beoordelingscriteria voor beste binnenstad gaan veel verder dan alleen de leegstand. Zo wordt ook gekeken naar het organiserend vermogen, marketing, cultuur, transformaties, inrichting openbare ruimte, etc. Er wordt vooral gekeken naar de vooruitgang die een stad heeft geboekt in 3 jaar. De stad die de meeste vooruitgang heeft geboekt, komt in aanmerking voor de titel. Daarnaast hebben we nog ruim 1,5 jaar de tijd om ons te ontwikkelen. Dit lijkt dan ook een mooie ambitie als focus voor de komende 1,5 jaar.

16. Heeft u plannen en/of ziet u mogelijkheden om de verbinding Rosada-Binnenstad ook fysiek tot stand te (laten) brengen en welke rol zou de gemeente hierin kunnen vervullen? (blz. 38)

De betere verbinding tussen Rosada en de binnenstad is onderdeel van de gesprekken met Rosada en Recreatiepark De Stok die momenteel plaatsvinden. Er liggen grootse plannen maar de uitvoerbaarheid is twijfelachtig mede gelet op de enorme investeringsbehoefte. Dit is reden om samen naar alternatieve verbindingsmogelijkheden te kijken.

17. Het aantal werknemers in WVS-verband vermindert door o.a. natuurlijke uitstroom; instroom is er niet meer. Kunt u een overzicht van de uitstroom vanaf 2015 geven met een doorkijk tot en met 2025 en dit in relatie tot de versnelde afbouw die het Rijk hanteert voor de financiering? (blz. 39)

Voor de bepaling van het rijksbudget gaat het Rijk uit van het aantal SE's*. Voor de gemeente Roosendaal en voor WVS als totaal ziet het verloop van het werkelijke aantal SE's er als volgt uit:

Jaar (stand 1 januari)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Aantal SE's Roosendaal	634,54	615,43	608,29	574,14	PM	PM	PM
Aantal SE's WVS	2.434,29	2.308,16	2.207,45	2.088,85	PM	PM	PM

Het Rijk hanteert voor de gemeente Roosendaal en voor WVS als totaal de volgende gemiddelde aantallen SE's per jaar (voor 2018 en verder gebaseerd op de meicirculaire 2018):

Gem. aantal SE's	Gemeente Roosendaal	WVS Totaal
2015	623,06	2.346,00
2016	613,13	2.272,71
2017	595,51	2.177,95
2018	568,56	2.082,53
2019	546,11	1.987,22
2020	526,72	1.914,71
2021	506,33	1.833,69
2022	487,12	1.755,59
2023	464,62	1.672,06

WVS verwerkt in de begroting de afbouwramingen van het Rijk. Pas na afloop van een jaar kan geconcludeerd worden of WVS heeft voldaan aan de afbouwramingen van het Rijk voor dat betreffende jaar.

De ramingen van het Rijk gaan niet verder dan 2023. Een doorkijk naar 2025 is daarom niet mogelijk. Naast het verschil in afbouwtempo, ontstaat er voor WVS ook een nadeel vanwege de korting die het rijk sinds 2010 doorvoert op de subsidie per SE. Dit houdt in dat WVS nu per SE in 2019 gemiddeld een bedrag ontvangt van € 24.938. Zonder korting zou dit een bedrag van € 30.811 zijn geweest. Dat is dus een verschil van € 5.873 per SE. Op totaalniveau gaat het dan voor WVS om een korting in 2019 van bijna € 11,7 miljoen.

* SE staat voor Subsidiabele Eenheid. Dit is gelijk aan een fte, tenzij er sprake is van mensen met een ernstige arbeidshandicap. In dat geval wordt de fte-factor vermenigvuldigd met 1,25.

18. Wat heeft de armoederegisseur tot op heden opgeleverd en wat gaat zij realiseren in 2019? (blz. 40)

De armoederegisseur is sinds eind mei van dit jaar in dienst. De afgelopen periode heeft de armoederegisseur veel kennismakingsbezoeken afgelegd en gesprekken gevoerd met externe professionals, burgerinitiatieven en collega's binnen de gemeente. Dit heeft input geleverd voor de

opdracht aan de Armoederegisseur voor 2019. De opdracht kenmerkt zich voor de komende periode door de onderstaande speerpunten:

Schakelen tussen vraag en aanbod

Het realiseren van een optimale aansluiting is tussen het aanbod en werkwijze van gemeente en partners en wat de inwoner nodig heeft.

Verbinden van het netwerk

Het verkennen van het netwerk en het onderhouden van contacten blijft een continue taak met als doel het versterken van de onderlinge samenwerking binnen het netwerk.

Doorbreken van het taboe

Het bespreekbaar maken van het onderwerp armoede zal als een rode draad door alle werkzaamheden van de Armoederegisseur lopen.

Uw raad wordt in oktober nader geïnformeerd over de koers middels een raadsmededeling.

19. Kunt u per aanbeveling (6 stuks) van de rekenkamer aangeven welke acties zijn uitgezet ihkv beheer openbare ruimte en welke effecten hiermee nagestreefd worden? (blz. 44)

A. *Wees consistent en realistisch in de normering.*

Het verdient volgens de Rekenkamer West-Brabant aanbeveling om prioriteit te geven aan de discussie over een realistische hoogte van de nagestreefde kwaliteitsniveaus en deze zo te formuleren dat ze over een langere periode te handhaven zijn.

Bij de vaststelling van het beleid verbindend beheer, zijn de noodzakelijke beschikbaar gestelde onderhouds- en vervangingsbudgetten afgestemd op de vastgestelde kwaliteitsniveaus. Deze kwaliteitsniveaus zijn de toets kaders waarbinnen de onderhouds- en vervangingsprogramma's worden opgesteld. De geschatte noodzakelijke projectbudgetten worden voorafgaande aan het beschikbaar stellen van de noodzakelijke kredieten, vooraf getoetst op haalbaarheid binnen de diverse financieringsbronnen (de cashflow). In de afgelopen periode zijn budgetten bijgesteld toen is gebleken dat areaal eerder / sneller aan vervanging noodzakelijk bleek dan verwacht. Dergelijke situaties zijn ook nooit met 100% zekerheid in te schatten, omdat degeneratie van areaal van veel factoren afhankelijk is. Op basis van cyclische vervanging is een goede inschatting te doen, maar op basis van technische onderzoeken kan dit leiden tot andere inzichten. Areaal kan soms langer mee dan geschat, maar gaat soms ook korter mee.

Belangrijk is de verwachting. Wat accepteren we wel en wat accepteren we niet. Daarom zullen wij op 14 november de raad via een thema avond over de beheerkalender meenemen over wat de kwaliteitsniveaus nou werkelijk betekenen en dus wanneer we wel en wanneer we niets doen.

B. *Breng consistentie aan in de informatie die aan de gemeenteraad wordt voorgelegd Momenteel wordt voor het onderdeel Openbare Ruimte de indeling van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) gevolgd. Het is volgens de Rekenkamer West-Brabant verstandig om deze indeling een aantal jaren vast te houden. Dat maakt het voor raadsleden mogelijk om de ontwikkeling in de tijd te volgen. Daarnaast zou -om de raad beter in positie te brengen- naast de programmabegroting ofwel de productbegroting aan de raad verstrekt kunnen worden ofwel een separaat financieel overzicht betreffende de openbare ruimte.*

Sinds 2018 is paragraaf 5, onderhoud kapitaalgoederen, anders ingericht. Daarmee wordt de raad beter geïnformeerd. Deze gekozen vorm hanteren we ook voor de komende jaren.

C. *Kies een voor de raad meer toegankelijke wijze van presenteren van de te hanteren normering en stem daar ook de monitoring en evaluatie op af. De CROW-kwaliteitsbeelden zijn een*

bruikbaar middel om met raadsleden en inwoners te communiceren. De Rekenkamer West-Brabant adviseert om dat vaker en beter te doen. Inzicht in de normering en vervolgens ook de rapportages over monitoring daarop inrichten, maakt het vervolgens ook mogelijk om op basis daarvan het beleid bij te stellen.

De CROW kwaliteitsnormen zijn landelijke normen, die door de visualisatie van deze kwaliteitsnormen (foto's van de areaalsituaties in de diverse niveaus) helpen om aan te geven wat we wel en wat we niet accepteren. Bij de vaststelling van verbindend beheer zijn deze foto's ook aan de Raad gepresenteerd en dus ook bekend. Wij merken dat in sommige gevallen de verwachting van de kwaliteit afwijkt van de door de raad vastgestelde kwaliteit. We gebruiken het CROW fotoboek veelvuldig in de gesprekken met bewoners, om het verwachtingsniveau af te stemmen met de realiteit. We doen dit voordat we starten met het ontwerpen.

D. Breng consistentie aan in de financiële kaderstelling en het daarbij behorende financieel management voor de openbare ruimte.

Er zijn structurele budgetten beschikbaar voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Deze worden onderbouwd met beheerplannen en investeringsvoorstellen. Bij de bespreking daarvan in de raad worden volgens de Rekenkamer West-Brabant bij amendementen (en in een enkel geval ook een motie) soms additionele budgetten toegevoegd, zonder dat dat op een goede wijze geïntegreerd wordt met de bestaande budgetten. De Rekenkamer West-Brabant is van mening dat de raad zich meer en beter rekenschap zou moeten geven van de samenhang. Daarnaast maakt een betere rapportage met inzicht in de reden voor afwijkingen tussen begroting en realisatiecijfers het volgens de Rekenkamer West-Brabant voor het ambtelijk management mogelijk om ook daadwerkelijk "budgettair te sturen". Voor de raad heeft een dergelijke rapportage het voordeel dat betere invulling aan de controlerende rol kan worden gegeven.

Via de reguliere P&C cyclus (Berap en jaarrekening) wordt de raad geïnformeerd.

De beheerkalender (opnemen van de onderhoud- en vervangingsprogramma's) hebben we recent geëvalueerd. Dit heeft geleid tot een aanpassing van het proces van de beheerkalender. Dit proces en vooral de complexiteit van het plannen van projecten in de openbare ruimte, waar naast de gemeente ook vele andere actoren aan de slag zijn of gaan, is aanleiding om de raad op 14 november te informeren over hoe dit alles werkt en waarom soms zaken niet lopen zoals we het willen.

In het nieuwe werkproces beheerkalender hebben we een jaarlijkse evaluatie opgenomen van het proces, de kosten, de planning, zodat we direct kunnen anticiperen op noodzakelijke aanpassingen voor de volgende jaarplanning.

E. Zie bewonersparticipatie vooral als instrument om van norm gestuurd- naar effect gestuurd beleid voor de openbare ruimte te komen.

Het is volgens de Rekenkamer West-Brabant belangrijk om bewonersparticipatie in het licht te stellen van het effect dat het heeft op de tevredenheid van de burgers over hun eigen leef- en woonomgeving. Waar het strikt hanteren van de normen voor het onderhoud van de openbare ruimte leidt tot een uniforme en vaak sobere invulling, geeft bewonersparticipatie de mogelijkheid om door gerichte aanpassingen en, waar van toepassing, inzet van burgers zelf, tot een beter resultaat te komen.

Bij alle projecten uit de beheerkalender betrekken we bewoners bij het ontwerp en de uitvoering van het werk. Daarbij zoeken we, binnen vooraf kenbaar gemaakte kaders (budget, tijd, werkgrenzen), naar samenwerking. De mogelijkheid tot anders kan, als deze wensen passen binnen de vastgestelde kaders. Als de inzet van bewoners leidt tot een kostenbesparing, is er ook ruimte voor extra wensen.

F. Rust de ambtelijke organisatie toe met voldoende middelen om de gestelde ambities te realiseren. Ambtenaren hebben volgens de Rekenkamer West-Brabant nog het gevoel dat zij met te weinig mensen en te weinig financiële middelen een te hoog ambitieniveau moeten waarmaken. In het licht van de aanbeveling hiervoor over realistische ambitieniveaus is dit goed te plaatsen. De raad mag niet verwachten een acht of een negen te krijgen als slechts middelen voor een vijf of een zes beschikbaar gesteld worden. In het licht van deze aanbeveling wijst de Rekenkamer West-Brabant tevens op het feit dat binnen de ambtelijke organisatie de informatie over de openbare ruimte over nogal wat verschillende informatiesystemen verspreid is; Een herbezinning op de gehele informatiearchitectuur voor de openbare ruimte lijkt volgens de Rekenkamer West-Brabant onontkoombaar.

De teams Ingenieursbureau en Beheer zijn uitgebreid met de noodzakelijke mankracht.

20. Het accent ligt op servicegerichte en incidentele zaken bij de buitendienst. Schiet het reguliere werk er hierdoor niet bij in? Graag een toelichting (blz. 44)

Er is een balans aangebracht in servicegericht werken en het uitbesteden van regulier onderhoud, zonder al het reguliere werk buiten de deur te zetten. Het planbare reguliere onderhoudswerk van openbare werken, zoals onkruidbestrijding en maaien is grotendeels uitbesteed. Een deel van het regulier onderhoud doet de eigen buitendienst van de gemeente (onderhoud bosplantsoen, het reguliere onderhoud in het centrum en de parken en het onderhouden van gazons in het Centrum, Kalsdonk en Burgerhout). De buitendienst van de gemeente voert daarnaast de meer incidentele klussen uit, zoals het opnieuw aanplanten (inboeten), een deel van het bomenonderhoud en de bestrijding van ongedierte en exoten. Deze werkzaamheden kunnen flexibeler gepland worden en worden soms uitgesteld i.v.m. incidentele zaken. Als de incidenteel benodigde capaciteit de daarvoor begrote capaciteit ver te boven gaat, leidt dat tot extra kosten omdat er extra moet worden ingehuurd, zoals na de valwind van afgelopen zomer.

21. Houdt u bij evaluatie van het VGRP rekening met extremere weersomstandigheden zoals lange periodes van droogte afgewisseld met hoosbuien en zo ja, heeft dit consequenties voor toekomstige werkzaamheden/investeringen? (blz. 45)

In de evaluatie van het VGRP dit jaar zijn nieuwe ontwikkelingen niet meegenomen. In 2019 wordt namelijk in regionaal verband (Waterkring) een nieuw VGRP opgesteld. Dan zal dat uiteraard wel gebeuren.

22. U gaat fietsenstallingen in de binnenstad aantrekkelijker maken. Hoe, wanneer en wat gaat dat kosten? (blz. 46)

Dit jaar (2018) wordt de fietsenstalling Roselaar nog opgeknapt. De fietsenstalling wordt opnieuw geschilderd en er worden extra faciliteiten aangebracht zoals voorzieningen voor elektrische fietsers en kluisjes en toiletten.

23. Het actieplan futureproof wordt uitgebreid, aangevuld en aangescherpt. Met welke onderdelen, op welke termijn en wat gaat dat kosten? (blz. 51)

De actualisering van Roosendaal Futureproof is opgestart jongstleden september. Afgesproken is dat dit in het najaar van 2018 zal plaatsvinden. Het was een bewuste keuze om hiermee te wachten i.v.m. de samenstelling van het nieuwe college. Op basis van dit geactualiseerde actieplan zal ook een nieuwe kostenraming worden gemaakt. De gevolgen hiervan worden opgenomen in de kadernota 2020.

24. U heeft het over verminderen van bureaucratie in de zorg. Wat gaat u concreet daar aan doen en wanneer? (blz. 56)

Op dit moment werken we aan een nieuw subsidiebeleid. Dit nieuwe subsidiebeleid biedt de kaders voor een open en transparante manier van subsidiëren vanaf 2020. De wijze van verantwoording is een van de onderwerpen in het nieuwe beleid. Het uitgangspunt daarbij is dat we administratieve last

zoveel mogelijk beperken en dat verantwoording over de resultaten in verhouding staat tot het verkregen subsidiebedrag.

25. U streeft ernaar dat alle partners gezamenlijk de beweging naar het voorliggend veld gaan maken. Hoe gaat u dat vormgeven en wanneer? (blz. 58)

We zullen de sturing op samenwerking o.a. laten plaatsvinden door middel van nieuwe (subsidie)contracten. Dit laat onverlet dat we alle mogelijkheden momenteel benutten om een betere aansluiting van voorzieningen en activiteiten op het gebied van sport, cultuur, welzijn en zorg in het voorliggend veld te realiseren. Een stevige beweging naar voren zal gemaakt worden met een combinatie van niet-geïndiceerde dagbesteding in combinatie met inloopfunctie op een drietal locaties. Wij verwachten dat eind januari hiermee gestart wordt.

26. U gaat nieuwe financieringsvormen verkennen die samenwerking tussen partners in het sociale domein faciliteren. Wat bedoelt u hiermee en wat gaat u concreet doen? (blz. 58)

We vinden het belangrijk dat partners in het sociaal domein meer samenwerken. Doel daarbij is het samenbrengen van specifieke doelgroepen en deskundigheid, het toegankelijk maken van algemene voorzieningen voor mensen met een ondersteuningsvraag en het inzetten van bijvoorbeeld sport en cultuur als middel om (sociale) gezondheidsproblemen te voorkomen. We onderzoeken daarom welke manieren van financieren (en/of contracteren) het meest tot samenwerking leidt. Deze vraag maakt onderdeel uit van de voorbereidingen op de nieuwe (subsidie)contracten miv 2020.

27. Paragraaf 4 Financiering. Wat voor gevolgen heeft de extreem lage rentestand op onze financiering? Graag de voor- en nadelen en risico's benoemen. (blz. 66)

We trekken alleen geld aan voor de financiering van onze activiteiten uit de programmabegroting. Tot nu toe hebben we deze financiering d.m.v. kasgeld leningen gefinancierd. Voor Kasgeldleningen ontvangen we nu nog negatieve rente wat een voordeel op Treasury geeft. Aangezien in november een lening afgelost moet worden, onderzoeken we de mogelijkheid om meerjarig een geldlening af te sluiten waardoor voor de toekomst een groot deel van onze rentelast constant en de rentefluctuaties beperkt kunnen houden.

28. Er staan de nodige uitname's van reserves op de rol. Hoe prognosticeert u het weerstandsvermogen voor de komende jaren?

Op blz 111 van het bijlagenboek staat een voorspelling van de ratio weerstandsvermogen als zowel de reserve sociaal domein als de reserve nieuw- en verbouw stadskantoor leeg of niet meer vrij besteedbaar zouden zijn, dit zijn naar verwachting de grootste uitnamen komend jaar. Dit levert een fictieve ratio op van 1,07. Randvoorwaarde hierbij wel is dat het risicoprofiel gelijk blijft en de overige reserves ook.

Het is niet mogelijk om een betere voorspelling van het weerstandsvermogen de komende jaren te geven, omdat risico's en standen van reserves hiervoor teveel kunnen fluctueren. Deze ratio is een momentopname. Indien in een P&C-document de weerstandsratio lager dan 1,0 is, zal de Raad van het college bij de eerstvolgende begroting een voorstel ontvangen of en welke maatregelen nodig zijn.

29. Doordecentralisatie Primair Onderwijs gaat 6 ton aan structurele lasten met zich meebrengen. Waaruit bestaat deze 6 ton? Maw: wat voor kosten zijn dit? (blz. 10)

Dit zijn de geraamde extra structurele lasten voor de gemeentebegroting die wij op basis van de huidige stand van zaken op dit dossier inschatten voor de onderwijshuisvesting Primair Onderwijs. De raming is gebaseerd op sterk gestegen kosten ten opzichte van de gehanteerde normen, op basis waarvan de VNG adviseert deze normen met 40% te verhogen en verwerkt dit in de modelverordening voor 2019. Deze kostenstijging staat los van het proces van doordecentralisatie, maar heeft een bepalende rol in het benodigde budget om met de besturen tot overeenstemming te kunnen komen.

30. De storting in de voorziening onderhoud gebouwen wordt verhoogd met € 160.000 structureel. Hoe rijmt u dit met het voornemen om steeds meer gebouwen te verkopen (verkoopportefeuille)? (Blz. 12).

De geraamde storting is gebaseerd op het onlangs geactualiseerde Meerjaren Onderhoudsplan (MOP) 2018-2027 waarin de noodzakelijke onderhoudsmaatregelen staan waarmee de gebouwen technisch en functioneel in stand worden gehouden volgens de afspraken die vastgelegd zijn in huur- en gebruiksovereenkomsten. Uiteraard zijn wij hierbij uitgegaan van de omvang van de huidige vastgoedportefeuille die door diverse verkopen de laatste jaren is teruggebracht. Bij verdere verkoop van gebouwen zullen de gevolgen voor het MOP en daarmee de storting in de voorziening op dat moment verwerkt worden.

31. Stelpost ruimte BCF-plafond. U raamt deze stelpost slechts op 75% van het toegestane bedrag en voor de jaren daarna zelfs afbouwend naar 50% en 25%. Waarom deze afbouw? U raamt in feite respectievelijk € 164.000, € 328.000 en € 492.000 te weinig aan inkomsten, waardoor in feite het overschot op de begroting te laag wordt weergegeven. (blz. 17)

Voorzichtigheidshalve zijn wij in 2019 van 75% uitgegaan. Gezien de trend van de afgelopen jaren verwachten wij namelijk dat de ruimte onder het BCF-plafond zal dalen. Een percentage van 100% is inderdaad toegestaan, maar wij vinden dat niet realistisch. Omdat de toekomst onzeker is, zijn wij uitgegaan van een afnemend percentage voor de komende jaren. Mocht in de praktijk blijken dat het percentage waar we nu mee rekenen niet realistisch is, zullen wij het percentage naar boven of naar beneden bijstellen.

32. Percentages huishoudens met bijzondere bijstand: doelstelling is 6%. Laatste meting is 4,3%. Streven zou toch juist en verlaging moeten zijn? (blz. 26)

In de vorige bestuursperiode zijn voor de maatschappelijke effecten streefniveaus 2018 per indicator bepaald. In het proces rond de totstandkoming van de Kadernota 2020 worden de maatschappelijke effecten heroverwogen en worden nieuwe bijbehorende streefniveaus bepaald. Dat betekent dat het streefniveau 2018 doorgezet is naar 2019 en een heroverweging plaats zal vinden bij de Kadernota 2020. Het beleid is niet aangepast.

33. Het persoonsgebonden budget jeugd is in 2019 € 1.266.000 hoger agverschikking middelen obv de regionale werkbegroting Jeugdhulp. Kunt u deze verschikking toelichten en heeft Roosendaal hiermee in te stemmen? Graag een toelichting. (blz. 60)

Op pagina 60 van de bijlage begroting 2019 vindt enkel een vergelijk tussen begroting 2018 en 2019 plaats. Het budget PGB Jeugd wordt in 2019 niet verhoogd. De analyse geeft alleen aan dat na vaststelling berap 2018 nu een bedrag van € 1,2 mln meer staat geraamd in 2019. Zodra de werkbegroting Jeugdhulp WBW bekend is zal het huidige geraamde bedrag naar verwachting gelijk worden gebracht aan 2018 ad € 653.000. Deze mutaties vinden budgetneutraal plaats en hebben dus geen effect op de gemeentelijke begroting.

34. Roosendaal blijft hoog scoren met de woonlasten tov het landelijke bedrag. Heeft u hier een plausibele verklaring voor? (blz. 102)

Belangrijkste oorzaak hiervan is het tarief van de rioolheffing in onze gemeente. Het landelijk gemiddelde tarief bedraagt in 2018 € 194. Het tarief in Roosendaal in 2018 is € 312,50, dat is gebaseerd op het vastgestelde VGRP.

35. Vanwege nieuwbouw/uitbreiding neemt het areaal van onze gemeente toe. Denk bijvoorbeeld aan het Zand, de Hoogt, BP Heerle en straks Stadsoevers. Worden door deze uitbreiding de exploitatiebudgetten in de begroting verhoogd en zo ja met hoeveel en zo nee, waarom niet? (zoals onderhoudsbudgetten grijs, groen, openbare verlichting enz.). (blz. 123).

Zoals wij in paragraaf 5 Onderhoud Kapitaalgoederen hebben aangegeven zorgen wij bij het aanleggen van nieuwe infrastructuur voor een solide financiële dekking waarbij de beheerskosten worden meegenomen. Jaarlijks wordt bij de Kadernota deze areaaluitbreiding meegenomen

VLP

- 1. In de programmabegroting geeft u aan dat het de doelstelling is dat er in 2019 800 banen bij komen. Waarop baseert u deze significante groei? Denkt u bij de invulling van deze banen ook aan de Roosendalers uit de UWV bak / legt u nieuwe werkgevers ook op dat zij gebruik maken van de Roosendalers uit de UWV bak?**

Wij verwachten in 2019 de ingebruikname van enkele e-commerce distributiecentra. Het Werkgeversservicepunt waarin UWV en het Werkplein Hart van West-Brabant samenwerken brengen wij steeds in contact met dergelijke nieuwe vestigers.

- 2. In het jaar 2017 gaven 48% van de inwoners aan dat zij zich niet eenzaam voelde, in het jaar 2017 wilt u bereiken dat 70% van de inwoners zich niet eenzaam voelt. Dit is uiteraard iets wat de VLP onderschrijft. Hoe denkt u te gaan bereiken dat 70% van de inwoners zich niet eenzaam voelt?**

Wij realiseren ons dat 70% een ambitieuze doelstelling is. We laten als college hiermee zien dat we het bestrijden van eenzaamheid als een belangrijk speerpunt zien in de komende periode. In 2019 krijgt het bestrijden van eenzaamheid een prominenter plek in de afspraken met onze subsidierelaties. De gemeente Roosendaal heeft zich aangesloten bij het landelijke actieprogramma "Eén tegen eenzaamheid" en gaat aan de slag met een lokale aanpak tegen eenzaamheid waarbij vooral wordt ingezet op preventie waarvan het effect pas op langere termijn zichtbaar zal worden. Dit gebeurt door versterking van het voorliggend veld en het verstevigen van de samenwerking binnen (gebieds)netwerken op dit thema.

- 3. In de paragraaf bestuur en organisatie wordt gesproken over het binnen brengen van innovatie, hoe ziet u dit in samenhang met het stopzetten van de financiering van het Care Innovation Center?**

Het Care Innovation Center is een plan aan het maken voor 2019 en verdere jaren. Op basis van dit plan dient duidelijk te worden welke rol het CIC gaat vervullen in de regionale zorginnovatie.

- 4. Een van de doelstellingen is om inwoners, ondernemers en bezoekers zich veiliger te laten voelen in Roosendaal. Hoe verklaart u dan dat de begrootte lasten in het jaar 2019 (met ruim 4 ton) omlaag gaan?**

In de begroting 2018 zijn de kosten voor het beleidsveld Integrale Veiligheid geraamd op € 7,6 miljoen. Voor 2019 zijn deze kosten begroot op € 7,2 miljoen. Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door twee onderdelen.

Enerzijds het budget voor het opsporen van conventionele explosieven (de zogenaamde bommenregeling). Voor 2018 waren de kosten hiervan geraamd op € 320.000. Dit bedrag betreft het budget dat de gemeente in het verleden van het rijk heeft gehad voor het opsporen van niet gesprongen explosieven uit de Tweede Wereldoorlog. Dit bedrag is ter beschikking gesteld vanuit de Bestemmingsreserve decentralisatie-uitkeringen. De verwachting is overigens dat dit bedrag niet opgemaakt wordt in 2018. In dat geval schuift het resterende bedrag, via de BR decentralisatie-uitkeringen, door naar 2019. Hier is dus sprake van een incidenteel budget, dat wordt ingezet op het moment dat het nodig is.

Anderzijds heeft de Veiligheidsregio Midden- en West- Brabant een aanpassing in haar kostenverdeelstelsel doorgevoerd. Dit betekent dat de gemeentelijke bijdrage voor Roosendaal aan de Veiligheidsregio Midden- en West- Brabant is verlaagd. Dit is een financieel voordeel wat nu terug te zien is in de vastgestelde begroting van 2019. De uitvoering van het takenpakket van de Veiligheidsregio Midden- en West- Brabant blijft ongewijzigd.

U kunt het bovenstaande ook terug vinden op de pagina's 32 en 34 van het bijlagenboek bij de programmabegroting 2019.

5. **In het onderdeel Onderwijs lezen we dat in het jaar 2019 verder wordt gegaan met de Lokale Educatieve Agenda. Komt er een geactualiseerde versie van dit beleid?**

Er komt een nieuwe agenda. Over nieuwe vorm en inhoud wordt nu nagedacht.

6. **Verderop lezen wij dat de gemeente in het jaar 2019 voornemens is om de openingstijden van de binnenstad (verder) te verruimen. Graag ontvangen wij hierop een toelichting, wat is deze verruiming? Heeft deze verruiming van de openingstijden gevolgen voor de tijden waarop men in de binnenstad moet betalen voor het parkeren?**

Het is aan de ondernemers of de openingstijden verruimd worden. Het belang vanuit de binnenstad is met name gelegen in het verlengen van de verblijfsduur in de binnenstad. Indien de ondernemers openingstijden verruimen zal de gemeente een faciliterende rol vervullen en worden mogelijke consequenties voor andere beleidsterreinen, zoals bijvoorbeeld parkeren, in beeld gebracht.

7. **Ook lezen we dat de nota parkeernormen wordt herzien. Deze herziening wordt samen met externe partners opgesteld. Hoe wordt deze nota ingekleed? Wordt deze nota parkeernormen met deze externe partijen opgesteld?**

Er is nog niet gestart met het traject van het herzien van de parkeernormen. We sluiten aan bij landelijke trends en ontwikkelingen, zoals ook de nieuwe parkeerkencijfers van het CROW die naar verwachting begin 2019 zullen verschijnen. Voor het aanpassen van de Nota Parkeernormen zullen we ons laten adviseren door een extern verkeerskundig adviesbureau.

8. **Wat is de hoogte van de verwachte dividenduitkering 2019 van Saver (met welk bedrag is in de begroting rekening gehouden)?**

De dividenduitkering over 2019 is niet bekend. In 2019 ontvangen we het dividend uit 2018. Hiervoor is in de begroting een bedrag opgenomen van € 482.000,-

9. **In de bijlagen van de programmabegroting 2019 staat "Al enkele jaren wordt de kostenkant van onze gemeentebegroting niet geïndexeerd." Voor het jaar 2019 wordt in de begroting geen rekening gehouden met een inflatiecorrectie op de kostenkant. Wel wordt er rekening gehouden met een inflatiecorrectie bij de opbrengsten, een inflatie van 0,8%. De gemeente Bergen op Zoom houdt rekening met een inflatiecorrectie van 2,4%, de gemeente Moerdijk houdt rekening met een inflatiecorrectie van 2% en de gemeente Halderberge houdt rekening met een inflatiecorrectie van 1,7%. Hoe kijkt u tegen de verschillen van indexering van de omliggende gemeentes aan?**

De opmerking van geen indexering kan enigszins genuanceerd worden. Op blz 71 van de programma begroting 2019 (bijlagenboek) is aangegeven dat de loonkosten met 1,4 % zijn geïndexeerd aan de kostenkant van deze begroting. Tevens zijn enkele specifieke onvermijdelijke materiele kosten conform het spoorboekje ook geïndexeerd tegen 0,8 % (o.a. kosten voor energie-,verzekeringen en belastingen). Voorts zijn de bijdragen aan de verbonden partijen voor de juiste bedragen meerjarig aan de kostenkant in deze begroting opgenomen.

Tevens is op blz 14 aangegeven dat we vanaf 2020 extra budgetten binnen programma 6 hebben opgenomen om de verwachte stijgende indexering voor de materiele kosten te kunnen afdekken. De resp. ingerekende percentages zijn 1,1% voor 2020, 1,5% voor 2021 en 2% voor 2022 (zie ook tabel blz. 9). Omdat we werken met een gemiddeld % gebaseerd op de laatste drie jaar hebben we minder te maken met evt. sterke fluctuaties. Iedere gemeente hanteert hierbij zijn eigen systeem. De rekeningoverschotten van de afgelopen jaarrekeningen geven nog geen aanleiding om onze systematiek van indexeren te heroverwegen.

10. **Wat zouden de lasten zijn indien we uit zouden gaan van een inflatiecorrectie van 0,8%?**

Naast de al geïndexeerde onvermijdelijke materiele kosten ook 0,8 % doorvoeren op de overige niet geïndexeerde materiele lasten in 2019 kost bij benadering voor de schijf 2019 € 210.000 extra.

11. De baten van de niet vrij toegankelijke zorg nemen in de begroting 2019 met een aanzienlijk bedrag af, kunt u ons toelichten waardoor dit komt?

De baten van niet vrij toegankelijke zorg zijn in de begroting 2018 hoger dan in 2019. Dit komt doordat de gemeente Roosendaal penvoerder is voor de besteding van de middelen JeugdzorgPlus namens de regio West-Brabant West. De gemeente Roosendaal ontvangt hiervoor bijdragen van de regiogemeenten die de gemeente op haar beurt weer uitbetaald aan de gemeente Den Bosch als centrumgemeente voor Zuid-Nederland ten behoeve van de financiering JeugdzorgPlus. De werkbegroting Jeugdhulp WBW 2019 is nog niet gereed. Hierna zal blijken wat de totale ontvangst zal zijn vanuit de regiogemeenten in het kader van het penvoerderschap voor WBW door de gemeente Roosendaal. Dit betreft een budgetneutrale verwerking.

Groenlinks

1. In hoofdstuk 3 bij "Aantrekken bedrijvigheid" (blz 36) staat dat bij de verbeterslag t.b.v. de werklocaties op de bedrijventerreinen de mogelijkheden van duurzaamheid, biodiversiteit en vergroening benut gaan worden. Is daarvoor in de begrotingen van de komende jaren een budget beschikbaar? Zo ja, wat is de omvang en waar staat het?

Inzet hierop zal deels kunnen plaatsvinden door de ondernemersverenigingen in samenwerking met de gemeente door middel van de gelden in het ondernemersfonds. Hier draagt de gemeente zoals u weet ook financieel in bij.

Daarnaast is er binnen de begroting geen specifiek budget voor komend jaar beschikbaar.

2. Bij "Versterken compacte binnenstad" (blz 38) staat dat de mogelijkheden tot vergroening en klimaatadaptatie zullen worden onderzocht. Wanneer gaat dat plaatsvinden? Wordt hier specifiek geld voor vrijgemaakt binnen het budget van Collectief Roosendaal? Wat is de omvang en waar is het te vinden?

Op dit moment wordt geïnventariseerd hoe onze binnenstad er voor staat als het gaat om klimaataspecten, zoals hittestress. In 2019 zal een plan worden opgeleverd met bijbehorend financieringsvoorstel. Uiteraard zal hiervoor ook in overleg worden getreden met Collectief Roosendaal.

3. Op blz 38 staat dat de ontwikkeling van een circulaire economie een nadere uitwerking betreft van Roosendaal Futureproof. Kunt de daarvoor in 2019 geplande activiteiten, inclusief budget en doorlooptijden aangeven?

Neen, welke activiteiten ondernomen worden in het kader van circulaire economie zullen aan uw raad aangeboden worden in het kader van de duurzaamheidsagenda.

4. In programma 3, onderdeel economie, blijken de lasten voor de gemeente zo'n acht ton minder te zijn dan in 2018 terwijl de baten nagenoeg gelijk blijven (staatje onderaan blz 38). Kunt u aangeven waardoor dat wordt veroorzaakt?

De belangrijkste reden van de hogere lasten in 2018 is het feit dat de laatste uitgavenbudgetten in het kader van de BR investeringsimpulsen economie en meer specifiek binnenstad in 2018 zijn opgenomen. Vooralsnog zijn in 2019 geen uitgaven hiervoor gepland. Het tegenovergestelde effect minder baten is te zien op programma 6 d.m.v. lagere onttrekkingen aan de gerelateerde BR.

5. In programma 3 (blz 36) wordt aangegeven dat Roosendaal ten aanzien van toerisme en recreatie nog steeds veel ambitie heeft. Dat uit zich onder meer in het voornemen om in 2019 het actieplan en het evenementenbeleid te implementeren. Welk budget is daarvoor beschikbaar?

De ambitie is gebaseerd op het 'Toeristische recreatief profiel', dat dateert uit 1998 (bijlage 7). Wanneer is een bijstelling/update/nieuwe versie voorzien?

Er ligt een nieuw toeristisch recreatief actieplan dat in juni via LIS ter kennis van de Raad is gebracht. De uitvoering ligt in het verlengde van citymarketingplan. Ter uitvoering van het plan zullen eerst deelplannen worden uitgewerkt op basis waarvan de financieringsbehoefte duidelijk zal worden.

- 6. Ten aanzien van Werk en Inkomen wordt onder de titel 'meedoen in de maatschappij' (blz 40) nadruk gelegd op het investeren door het Werkplein om uitkeringsgerechtigden te laten participeren. In 2018 is gestart met extra aandacht voor mensen uit de doelgroep C. In de eerste Werkplein bestuursrapportage van 2018 bleek dat het langzaam effect sorteert op basis van experimenten. Geven die aanleiding tot bijstelling van budgetten?**

Het is nog te prematuur om te concluderen dat de ontwikkelingen leiden tot bijstelling van budgetten. In uw vraag refereert u aan de inhoud van de eerste bestuursrapportage 2018 van het Werkplein* en dat op basis van experimenten het langzaam effect sorteert om uitkeringsgerechtigden te laten participeren. Het Werkplein werkt zoveel mogelijk op basis van een vaste werkwijze en niet op basis van experimenten. Hierbij wordt steeds gekeken of de actuele werkwijze nog wel de juiste is voor de klantgroepen zoals het Werkplein deze op dat moment heeft. In 2018 is wel een aantal aanpakken op basis van behaalde resultaten in een pilot verder uitgerold (denk hierbij aan de aanpak statushouders en de Frequent Intensieve Aanpak (FIA)-aanpak voor doelgroep B). Het Werkplein heeft een eerste slag gemaakt met het in beeld brengen van doelgroep C. Aan de hand van deze inventarisatie wordt een vervolg plan van aanpak gemaakt voor de ontsluiting van doelgroep C en een doorontwikkeling van de werkwijze voor doelgroep C. Overigens wordt door het Werkplein al aandacht besteed aan doelgroep C door middel van het participatie-instrument Werkplein Actief.

- 7. Elektrisch rijden gaat gestimuleerd worden vanuit de overheid, zo staat in het hoofdstuk 'Mobiliteitstransitie' (blz 46). Hoe worden de kaders gesteld voor het faciliteren van elektrisch rijden. Welk budget is daarvoor begroot? Hetzelfde geldt voor de genoemde aanpassingen in infrastructuur t.b.v. het stimuleren van fietsen. Waar bestaan die uit en onder welke post is het te vinden?**

De gemeente heeft momenteel nog geen beleidsregels voor het aanleggen van laadinfrastructuur voor particulieren. Deze moeten worden opgesteld. De aanleg van de laadpalen kost de gemeente in principe niets. Er zijn diverse marktpartijen die de gemeente (financieel) ontzorgen bij de aanleg van laadpalen. Er is op dit moment geen aanvullend budget voor laadinfrastructuur nodig. Fietspaden worden bij onderhoud voorzien van rood asfalt, dit gaat mee met de bestaande onderhoudsprogramma's.

- 8. De uitkomsten van de klimaatconferentie in Parijs en die van de klimaattafels van de overheid ten behoeve van een nieuw klimaatakkoord hebben effect op Roosendaal Futureproof. Is de actualisering ervan, zowel inhoudelijk als financieel, voor 2019 al voorzien?**

Roosendaal Futureproof is niet geschreven aan de hand van de uitkomsten van de klimaatconferentie maar op basis van gemaakte afspraken met R100. Het nieuwe klimaatakkoord zal alsnog verwerkt moeten worden als aanvulling op Roosendaal Futureproof.

- 9. De wereld, Nederland en dus ook Roosendaal staat aan de vooravond van een verandering genaamd 'energietransitie' en 'klimaatadaptatie'. Specifiek beleid, budgetten of reserveringen komen aan de orde in de eerstvolgende kadernota. Kunt u de route aangeven om daartoe te komen? Passen in die route projecten in het kader van bewustwording? Zowel binnen de eigen organisatie als naar bedrijven en burgers.**

Voor 2019 zetten we opnieuw flinke stappen richting energietransitie en klimaatadaptatie, maar ook op het vlak van sociale duurzaamheid en circulair leven en werken. De acties hiervoor zijn opgenomen in Roosendaal Futureproof. Ondertussen werken we ook de transitiepaden voor de langere termijn uit. Deze krijgen een plaats in de kadernota 2020.

In alle gevallen is “bewustwording” een belangrijke stap, die ook in Futureproof al een belangrijke plaats heeft. Projecten binnen de eigen organisatie en richting inwoners en bedrijven passen daar prima in.

10. Gewenste ruimtelijke, ecologische en recreatieve ontwikkelingen worden gebaseerd op de visie Zoom van West-Brabant (Bijlage 7), op het Faunabeheerbeleid en het Milieubeleidsplan. Die documenten dateren uit 2004. Wanneer is actualisatie daarvan voorzien? Met een bijbehorend budget in de (meerjaren)begroting?

De visie De Zoom van iWest-Brabant (landschapsontwikkelingsplan) en ook het Waterplan Roosendaal zijn nog altijd de basis voor de programmering van onze natuur- en recreatieve projecten. De twee GWEL-programma's en de Landschappen van Allure aanpak zijn hier op gestoeld. Wij werken momenteel aan een vervolprogramma voor het afronden van de EVZ opgave en het robuuster maken van het watersysteem van de Smalle Beek.

Bij de vaststelling van het Faunabeheerbeleid hadden wij geen einddatum opgenomen, maar voorgesteld om een herziening uit te voeren op het moment dat wij een wezenlijk andere aanpak zouden voorstellen. Dat is tot op heden niet echt het geval.

Het Milieubeleidsplan is zijn werkingstermijn (2009-2012) voorbij en heeft zijn opvolging en verbreding gekregen in de duurzaamheidsaanpak van Roosendaal Futureproof.

Met het tot stand komen van de omgevingsvisie zal veel thema-beleid opgaan in een integraal kader. Dat proces zal uitwijzen waar het nodig is om aanvullend thematisch beleid te formuleren.

11. Om meer mensen met een beperking deel te laten nemen aan activiteiten op het gebied van sport en cultuur zijn de afgelopen periode extra inspanningen gedaan. Kunt u ons informeren over de resultaten?

Op het gebied van sport is er onder andere een bijeenkomst georganiseerd voor zorgprofessionals, is samenwerking met Stichting Paul en het Bravis ziekenhuis tot stand gekomen en is recent de Uniek Sporten bewegeweek georganiseerd. Deze bewegeweek is afgesloten met een beweegmarkt op het Sterrebos, waarbij vraag en aanbod met elkaar konden kennismaken. Tijdens de bewegeweek is ook de Bewegwijzer gepresenteerd: een boekje waarin het uniek sporten aanbod inzichtelijk is gemaakt. De komende tijd willen we door middel van communicatie via diverse kanalen het uniek sporten verder onder de aandacht brengen. De beweegcoaches, die bij Sportservice Noord-Brabant in dienst zijn, hebben dit jaar tot nu toe ongeveer 30 mensen met een beperking doorverwezen naar een sportaanbod (2017: 29 mensen).

Op het gebied van Cultuur zijn er momenteel alleen de specifieke dagactiviteiten van SDW, Tiuri, en toneelgroepen als Respect. Incidenteel nemen kinderen met een beperking deel aan cultuureducatie. Voor 2019 is dit een nieuwe speerpunt om uit te werken.

12. Hoe kijkt u terug op het solidariteitsprincipe, dat in de jeugdzorg West-Brabant-West wordt gehanteerd? Met welke gedachten gaat u de evaluatie in? Wanneer kunt u de stand van zaken met delen met de raad?

Bij de invoering van de Jeugdwet zijn er tussen de samenwerkende gemeenten in West Brabant West solidariteitsafspraken gemaakt vanwege de risico's die er toen waren. Inmiddels zijn we bijna 4 jaar verder en zijn de risico's van toen niet meer actueel. Gelet op de samenwerking die de gemeente Roosendaal heeft met de gemeenten in West-Brabant West past nog steeds financiële solidariteit maar in een andere vorm. Op dit moment wordt er nog gewerkt aan een voorstel en zodra hier meer over te melden is, wordt u hierover geïnformeerd.

13. Wat wilt u lotgenoten en ervaringsdeskundigen in het sociale domein ter ondersteuning bieden? Welk budget is daarvoor beschikbaar in de begroting?

Binnen programma 5 wordt jaarlijks € 143.000 ingezet voor de inzet van ervaringsdeskundigheid in het voorliggende veld. Daarnaast zijn de middelen Gezond in de stad (GIDS) beschikbaar voor activiteiten die bijdragen aan de doestellingen van de ambitiesnota lokaal gezondheidsbeleid. Preventieve

activiteiten zoals de inzet van ervaringsdeskundigheid kunnen daar ook onder vallen. Tenslotte is met partijen gesproken over de start van een centrum voor zelfregie/herstel. Een aanvraag bij het stimuleringsfonds voorliggend veld kan deze start mogelijk maken.

14. Vanaf 2019 maken de budgetten in het sociale domein onderdeel uit van de algemene uitkering, die de gemeente van het rijk ontvangt (blz 4). Daarmee lijkt de verhouding tussen gevraagde zorg en beschikbaar budget ongewis en (nog) niet duidelijk. Heeft u inmiddels meer inzicht op het totale budget voor Roosendaal?

Begroten volgens het principe 'werken binnen rijksbijdrage' is vanaf 2019 niet meer mogelijk. In 2018 zijn de rijksbudgetten nog wel apart zichtbaar. Deze budgetten zijn doorgetrokken naar de toekomst. Vervolgens is beoordeeld of deze budgetten, gezien de verwachtingen binnen het sociaal domein de komende jaren, toereikend zijn of niet. Uit deze beoordeling blijkt dat voor de onderdelen jeugd en WMO-begeleiding de budgetten toereikend zijn. Voor de onderdelen HbH+ en beschermd wonen zijn de huidige budgetten niet toereikend en moeten we aanvullend middelen beschikbaar stellen.

15. In het bijlagenboek (blz 27) wordt in het staatje over de Roosendaalse jeugd gesproken over het aantal onderzoeken naar een vermoeden van kindermishandeling. De cijfers over 2017 en 2019 lopen ver uiteen en de toelichting geeft ons onvoldoende inzicht. Kunt u een en ander nader verklaren?

Vanaf 1 januari 2019 wordt de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling aangescherpt. De aanscherping van de meldcode zal naar verwachting leiden tot meer meldingen en onderzoeken. Daarnaast zien wij dat het aantal onderzoeken de afgelopen jaren niet is gedaald. Dit komt omdat er met landelijke campagnes wordt gestimuleerd om bij twijfel vooral te melden. Naar aanleiding van de aangescherpte meldcode zal in 2019 m.b.v. leertafels het onderwijs worden meegenomen in wat dit betekent voor scholen en op welke wijze de hulp van Veilig Thuis kan worden benut.

16. In 2018 zijn in samenspraak tussen WMO en Jeugdzorg specifieke projecten uitgevoerd in de overgang van 18- naar 18+ om te voorkomen dat er loze ruimte in de tijd ontstaat tussen onderwijs en werk. Kunt u ons inzicht verschaffen in de resultaten?

Er is subsidie verleend aan MEE voor een toekomstcoach. De toekomstcoach heeft als doel om zoveel mogelijk schoolverlaters van praktijkscholen een duurzame plek in de samenleving te geven. Binnen de werkprocessen jeugd is aandacht voor de overgang van 18 – naar 18+ en de verbinding naar de verschillende domeinen (WMO/participatie). Daarnaast ligt er een verbinding naar de trajectbegeleiders voortijdig schoolverlaten om te zorgen dat jongeren perspectief hebben op onderwijs, werk of alternatieve dagbesteding.

17. Bijlagenboek blz 105, eerste zin: Op welke manier wordt er specifiek geïnvesteerd in de verwijzroute naar de jeugdzorg via huisarts, jeugdarts en kinderarts? Kunt u de resultaten toelichten?

In 2018 is geïnvesteerd in de verwijzroute via de huisarts door middel van jeugdprofessionals beter te verbinden aan de huisartspraktijken. We zien dat het aantal verwijzingen is gedaald. Deze daling laat zich niet geheel financieel vertalen. Vanaf 1 november 2018 wordt er geïnvesteerd door de inzet van 2 fte jeugdprofessionals extra. Met toevoeging van deze formatie zijn de jeugdprofessionals beter in staat zelf ambulante ondersteuning te bieden waardoor de kosten binnen de huisartsenroute omlaag kunnen.

PvdA

1. Kunt u toelichten waarom u als doelstelling heeft voor 2019 dat het percentage huishoudens met een gedeeltelijke bijstandsuitkering stijgt?

In de vorige bestuursperiode zijn voor de maatschappelijke effecten streefniveaus 2018 per indicator bepaald. In het proces rond de totstandkoming van de Kadernota 2020 worden de maatschappelijke effecten heroverwogen en worden nieuwe bijbehorende streefniveaus bepaald. Dat betekent dat het streefniveau 2018 doorgezet is naar 2019 en een heroverweging plaats zal vinden bij de Kadernota 2020. Het beleid is niet aangepast.

2. Waarop baseert u de doelstelling voor 2019 dat het aantal banen met 800 stijgt?

Wij verwachten in 2019 de ingebruikname van enkele e-commerce distributiecentra.

3. 'Geen plan, geen geld' is uw eigen principe (pagina 10 Programmabegroting). Kunt u toelichten waarom er dan toch al structureel € 600.000,- is vrijgemaakt voor de doordecentralisatie onderwijshuisvesting en graag ontvangen we ook een nadere specificatie van dit bedrag?

Het principe blijft overeind, de inhoud van het plan bepaalt welke middelen beschikbaar worden gesteld. De extra middelen voor onderwijshuisvesting zijn echter gebaseerd op de geadviseerde verhoging van de normbedragen voor onderwijshuisvesting door de VNG met 40% per 2019. Dit heeft grote gevolgen voor de middelen die op basis van een plan ingezet worden door de gemeente of bij doordecentralisatie door de besturen. Om deze gevolgen op te kunnen vangen wordt de reservering verhoogd, gebaseerd op de geraamde kosten.

4. Extra geld Cultuur. Graag een nadere toelichting op de verdeling van deze gelden en graag een overzicht van het huidige budget 'Cultuur' binnen de Programmabegroting 2019.

In het collegeprogramma hebben we aangegeven extra op cultuur in te willen zetten. De extra middelen worden enerzijds ingezet om twee budgetten structureel te maken: € 100.000 voor het Cultuurfonds, specifiek de makersregeling. In 2018 heeft de Raad hier eenmalig budget voor gegeven. € 12.000 voor de Cultuurprijs. Dit is tot op heden niet structureel opgenomen in de begroting. Verder verwachten we nog een aantal ontwikkelingen de komende jaren waar besluiten over moeten worden genomen: de uitwerking van de motie openluchttheaters, de huisvesting van culturele organisaties die nu gevestigd zijn in het Essentgebouw en Mariadal; cultuur voor mensen met een beperking; kunst en cultuur in het sociale domein en andere domeinen.

Het budget Cultuur 2019 is hetzelfde als in 2018 met de gebruikelijke indexering voor de basisinstellingen, zonder de hiervoor genoemde bedragen.

5. CIC / Innovitapark. Graag een specificatie van de verdeling van de € 100.000,-.

Deze specificatie is sterk afhankelijk van de toekomst van het CIC. Zoals bekend komt het CIC met een plan en zal op basis daarvan een besluit voorgelegd worden omtrent een (structurele) financiële bijdrage vanuit de gemeente Roosendaal of éénmalige afbouwkosten.

De broedplaats Innovitapark blijft in exploitatie waarbij wij een exploitatieverlies inschatten wat samenhangt met de opzet van deze broedplaats (grote binnenruimte die niet verhuurd wordt). Tot slot dient de broedplaats Innovitapark beheerd te worden.

6. Binnenstadsdirectie. Graag een toelichting op de besteding van € 200.000,-, een overzicht van de gemeentelijke bijdragen over de afgelopen 4 jaar en een overzicht van de resultaten.

De € 200.000 wordt besteed aan de binnenstadsdirectie. Gemeentelijke bijdragen in totaal: 2014 – € 9.457, 2015: € 165.000, 2016: € 165.000, 2017 € 183.700, 2018 t/m oktober € 152.820.

Er is een unieke samenwerking in de binnenstad (een binnenstadsbestuur met vertegenwoordigers van vereniging van vastgoedeigenaren, horeca- en retailondernemers, gemeente en bewoners). De binnenstadsdirectie wordt aangestuurd door het binnenstadsbestuur en is verantwoordelijk voor de uitvoering van het plan 'Roosendaal: Gezonde stad'. De binnenstadsdirectie heeft als rol om de plannen vanuit de verschillende partijen zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen en te adviseren. De binnenstadsdirectie is ook initiator, draagt ideeën aan en neemt het voortouw bij het uitwerken hiervan. Een overzicht van de resultaten:

- De vastgoedeigenaren hebben zich verenigd.
- Na de publieke investeringen (voor o.a. de herinrichting van de Nieuwe Markt) zijn ook de private investeringen op gang gekomen (voor o.a. de renovatie van de Roselaar en de herinrichting van de zuidzijde).
- Benoeming tot Slimste Binnenstad in 2016 en de nominatie voor Beste Binnenstad 2017 (middelgroot).
- De Nieuwe Markt is getransformeerd tot een veelgebruikt plein met multifunctioneel en warm karakter, met innovatieve infrastructuur.
- Tussen de Markten, de drukke doorloopstraat tussen de Nieuwe Markt en de Markt, is door de BVR-groep getransformeerd naar een aantrekkelijke winkelsteeg met een hoge verblijfswaarde.
- Eigenaar Wereldhave heeft in 2016 winkelcentrum Roselaar grondig gerenoveerd. Het winkeloppervlak is vergroot en de vloerafwerking vervangen.
- Cultuurhart Ster van Roosendaal omvat de Nieuwstraat, het Tongerloplein en toekomstige Tuin van Hasselt en het Cultuurhuis. In 2016 is de glazen corridor tussen het Tongerlohuys en Schouwburg De Kring opgeleverd. De fysieke verbinding versterkt de onderlinge samenwerking. De entree van museum Tongerlohuys is verplaatst naar de Kerkstraat waardoor een directere verbinding ontstaat met het centrum. De museumtuin is opengesteld voor publiek. Het gebied biedt een vergroting van de functionaliteit en meer exploitatiemogelijkheden voor culturele evenementen en activiteiten. De komst van de nieuwe bioscoop is een waardevolle toevoeging aan het Cultuurhart.
- Het Van Dregtplein is een woongebied op de hoek van de Laan van Luxemburg en de Doctor van Dregtstraat. In 2007 zijn volgens plan woningen gebouwd, door de crisis kwam verdere uitbreiding stil te liggen. BEMOG 5 ontwikkelt onder de naam Roosdregt 5 patiowoningen en 16 stadswoningen. Verkoop van de nieuw te realiseren woningen is gestart.
- Het kloostercomplex Mariadal en de bijbehorende tuin zijn een rijksmonument. In 2013 kocht de provincie Noord-Brabant Mariadal aan vanuit het erfgoedprogramma. In 2017 is een tenderprocedure doorlopen en is het klooster op basis van een ontwikkelplan eind 2017 verkocht aan de BVR-Groep. Te realiseren (door BVR-Groep) Het ontwikkelplan voor Mariadal op hoofdlijnen • Herbestemming van het klooster naar overwegend woonfunctie (deels met zorg) • Hoogwaardige horecafunctie • Cultureel maatschappelijke programmering in kapel • Opengestelde klostertuin met doorgaande route voor publiek, de verborgen kloostertuinen worden toegankelijk voor inwoners en bezoekers van Roosendaal • 50 hoogwaardige en duurzame nieuwbouwwoningen.
- Het Roselaarplein wordt een nieuw plein met een woontoren met als doelstelling verbetering van de winkelrouting, verblijfskwaliteit en verkeersafwikkeling. Op de plek van het busstation komt een woontoren, met op de begane grond horeca en/of winkels. Het 'halve maantje' verdwijnt dan als winkellocatie. De gemeente stelt een nieuw bestemmingsplan op voor o.a.

de verplaatsing van het busstation. De betrokken vastgoedeigenaren hebben zich bereid verklaard deze business case op te stellen en uit te voeren en zijn in overleg met de gemeente Roosendaal over de haalbaarheid.

- De centrumring is 'de strik' om de compacte binnenstad. Het is de nieuwe verkeersroute om het centrum van de binnenstad. De werkzaamheden zijn gestart op 22 mei 2017 en eindigen in 2018. Een feestelijke opening is voorzien begin 2019. Bezoekers van de stad komen via de ring en parkeerroutes op een natuurlijke manier naar de parkeergarages en parkeerterreinen en op de Centrumring is meer ruimte gemaakt voor voetgangers en fietsers en voor verdere vergroening.
- Om ruimte te geven aan de uitvoering van 'Roosendaal: Gezonde Stad' is het nieuwe bestemmingsplan Compacte Binnenstad vastgesteld. Het opstellen van een flexibel en uitnodigend bestemmingsplan maakt investeringen in de binnenstad mogelijk. In dit nieuwe bestemmingsplan is voor het grootste deel een 'centrumbestemming' aan het vastgoed gegeven, waar winkels, horeca (lichte) of wonen mogelijk is. Op 8 december 2016 is het bestemmingsplan Binnenstad vastgesteld.
- Het binnenstadsbestuur en de binnenstadsdirectie zijn samen met de stakeholders hard aan het werk om leegstand tegen te gaan. Dit is gebeurd door verschillende activiteiten: • Investeren vanuit de vastgoedpartijen in hun eigen vastgoed • Tijdelijke invulling door Pop-up stores in structureel leegstaande panden, waarmee er kansen zijn gecreëerd voor startende ondernemers. • Nieuwe, meer flexibele huurcontracten tussen vastgoedeigenaren en huurders. • Actieve aanpak op het verplaatsen van ondernemers uit de aanloopstraten naar de compacte binnenstad. • Actief inzetten op transformatie van leegstaande winkels buiten de compacte binnenstad naar woningen.

Dat heeft de volgende resultaten opgeleverd: • Het leegstandspercentage is voor het eerst in 2017 fors gedaald t.o.v. 2016 van 18,9% naar 14,3% in 2017, als je naar het aantal winkels kijkt. Uitgedrukt in winkel vloer oppervlak (wvo) is het leegstandspercentage zelfs meer dan gehalveerd van 30,1% in 2016 naar 13,4% in 2017. Bron: Locatus • De gemeente is nadrukkelijk betrokken om leegstand tegen te gaan.

Hiermee is Roosendaal samen met Waalwijk de enige middelgrote stad in Nederland waar de leegstand is gedaald. Dat neemt niet weg dat de leegstand soms nog 'groots' aanvoelt door bijvoorbeeld de lege winkels in de Biggelaar en bijvoorbeeld in de rest van de Raadhuisstraat.

- Onderdeel van de ambitie van 'Roosendaal: Gezonde Stad – Hart voor de Binnenstad' is 'Smart Retail City, ook 'wel Smart City' of 'Slimme binnenstad' genoemd. Smart City: technologie is de aanjager van verandering. Door technische innovaties en het verbinden van data wordt de binnenstad extra aantrekkelijk voor de consument en bewoners. Ook hier trekken ondernemers, vastgoedeigenaren en gemeente gezamenlijk op.

Roosendaal profileert zich in Nederland als Smart City. Dé proeftuin voor toegepaste digitale technologie op het gebied van retail, veiligheid, parkeren en stadsonderhoud.

Ondernemers, vastgoedeigenaren en de gemeente investeren gezamenlijk in de verschillende programma-onderdelen van Smart City. Vanwege deze unieke samenwerking, de koploperspositie van Roosendaal op dit gebied en de potentie van de verschillende toepassingen is de Provincie Noord Brabant ook aangehaakt.

Het programma Smart City bestaat uit meerdere concrete projecten: • Living Lab Roosendaal – gestart 2017 • Lancering van het loyalty-programma – periode 2018 - 2020 •

Doorontwikkeling van Roosendaal24 – periode 2018 - 2020 • Aanleg van wifi in de binnenstad – periode 2018 – 2020 • Monitoring.

- Hart voor de Binnenstad zet zich doorlopend in voor een professionalisering van de organisatie. Enerzijds met de oprichting van de Roosendaal Smart City b.v., anderzijds met het professionaliseren van het ondernemerschap van de winkeliers.
- Roosendaal heeft de afgelopen jaren flink geïnvesteerd om de binnenstad aantrekkelijker te maken. Zo is de binnenstad in 2009 autoluw geworden. Vanaf 17 september 2018 mogen ook snor- en bromfietzers niet meer door de binnenstad rijden. Dit past bij de gastvrije en veilige binnenstad die Roosendaal wil zijn.

7. HBH+ onvoldoende afgedekt in de begroting. Graag een toelichting hoe dit ooit heeft kunnen plaatsvinden. Budget versus contract stemmen niet overeen, graag toelichten waarom hier bij de start geen rekening mee is gehouden.

Het initiële budget is verlaagd door hoofdzakelijk de teruglopende rijksinkomsten, de afschaffing van de eigen bijdrage en de bijdrage aan het verhogen van de inkomensnorm van 100% naar 120% voor bijzondere bijstand.

HBH+, de versterking van het voorliggend veld en de genoemde besluiten zijn ondersteunend aan de beweging waarbij van duurdere niet vrij toegankelijke zorg naar goedkopere vrij toegankelijke zorg wordt gegaan. Deze beweging, die ook financieel effect zou moeten krijgen, komt nog onvoldoende uit de verf, waardoor de financiële dekking van HBH+ in het gedrang is gekomen. Om die reden hebben we in de bestuursrapportage 2018 aangekondigd dat programma 5 zowel beleidsmatig als qua uitvoering een stevige impuls krijgt. In de bestuursrapportage 2018 wordt tevens aangekondigd dat het structurele financiële vraagstuk rond HBH+ wordt meegenomen bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2019-2022.

Bij de aanbiedingsnota van de begroting 2019 wordt HBH+ voor het geldende contract in de meerjarenbegroting 2019-2022 gedekt.

8. Toelichting inzet risicoreserve sociaal domein in 2020. Dit is toch niet nodig, nu er een overschot wordt verwacht in 2020 van € 123.300,- (Uitgangspositie 2020).

Deze reserve is bedoeld om onverwachte tegenvallers binnen het sociaal domein af te dekken.

Beschermd wonen is zo'n tegenvaller. Conform de werkwijze bij de laatste bestuursrapportage om het tekort beschermd wonen te dekken uit de Risico Reserve is deze lijn doorgetrokken bij de begroting.

9. Waar is de duurzaamheidsparagraaf met uitvoering actieprogramma Roosendaal Futureproof en de gemeentelijke investeringen?

Het actieplan Roosendaal Futureproof is voor 2019 onze duurzaamheidsparagraaf.

Intensiveringsvoorstellen inclusief transitiepaden volgen in kadernota 2020.

Er is € 50.000,= structureel in de begroting opgenomen en € 500.000,= incidenteel voor de verduurzaming van de buurthuizen.

10. Het Integraal Veiligheidsplan 2019 – 2022 dient toch nog te worden vastgesteld (pagina 18 Programmabegroting 2019)?

Inderdaad. Het Integraal Veiligheidsplan De Markiezaten 2019-2022 en het Actieplan Integrale Veiligheid 2019 worden in de tweede helft van november 2018 ter vaststelling aan uw raad aangeboden.

11. In het kader van Integrale Veiligheid is het voornemen om de komende jaren minder uit te geven (pagina 19 Programmabegroting 2019). Graag een toelichting.

In de begroting 2018 zijn de kosten voor het beleidsveld Integrale Veiligheid geraamd op € 7,6 miljoen. Voor 2019 zijn deze kosten begroot op € 7,2 miljoen. Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door twee onderdelen.

Enerzijds het budget voor het opsporen van conventionele explosieven (de zogenaamde bommenregeling). Voor 2018 waren de kosten hiervan geraamd op € 320.000. Dit bedrag betreft het budget dat de gemeente in het verleden van het rijk heeft gehad voor het opsporen van niet gesprongen explosieven uit de Tweede Wereldoorlog. Dit bedrag is ter beschikking gesteld vanuit de Bestemmingsreserve decentralisatie-uitkeringen. De verwachting is overigens dat dit bedrag niet opgemaakt wordt in 2018. In dat geval schuift het resterende bedrag, via de BR decentralisatie-uitkeringen, door naar 2019. Hier is dus sprake van een incidenteel budget, dat wordt ingezet op het moment dat het nodig is.

Anderzijds heeft de Veiligheidsregio Midden- en West- Brabant een aanpassing in haar kostenverdeelsysteem doorgevoerd. Dit betekent dat de gemeentelijke bijdrage voor Roosendaal aan de Veiligheidsregio Midden- en West- Brabant is verlaagd. Dit is een financieel voordeel wat nu terug te zien is in de vastgestelde begroting van 2019. De uitvoering van het takenpakket van de Veiligheidsregio Midden- en West- Brabant blijft ongewijzigd.

U kunt het bovenstaande ook terug vinden op de pagina's 32 en 34 van het bijlagenboek bij de programmabegroting 2019.

12. Kan het college van B&W geen plannen bedenken om de structurele middelen die we ontvangen uit de DU Schulden en Armoede in te zetten?

In de begroting is reeds structureel € 430.000 uit de decentralisatie uitkering voor het armoedebeleid beschikbaar. Wij kiezen er juist voor om bij onze plannen uit te gaan van de structurele middelen uit de decentralisatie uitkering voor armoedebeleid en ons niet te baseren op de incidentele middelen. De incidentele middelen worden derhalve als dekkingsmiddel ingezet.

13. Kunt u een verklaring geven dat de Roosendaalse woonlasten vergeleken met het landelijk gemiddelde veel hoger zijn (Overzicht indicatoren BBV)?

Belangrijkste oorzaak hiervan is het tarief van de rioolheffing in onze gemeente. Het landelijk gemiddelde tarief bedraagt in 2018 € 194 . Het tarief in Roosendaal in 2018 is € 312,50, dat is gebaseerd op het vastgestelde VGRP.

14. De voorgestelde tarieven voor het variabel tarief Afvalstoffenheffing laat een stijging zien van 10%. Graag een toelichting om dit tarief met 10% te laten stijgen.

De kosten voor de inzameling van huishoudelijk afval stijgen, alsmede de kosten voor het opruimen van het illegaal gedumpt afval. Tevens zijn de opbrengsten voor het ingezamelde papier sterk verlaagd.

15. Kunt u toelichten waarom bij de verhoging van de gemeentelijke belastingen kan worden volstaan met 0,8% en niet het werkelijk gemiddelde van 1%.

De berekende inflatie richtlijn van het vastgestelde spoorboekje 0,8 % is gevolgd bij het samenstellen van deze begroting.

Vragen gesteld tijdens de Raadsinformatie avond op 3 oktober jl.

1. Wat doet de Waarderingskamer precies?

De Waarderingskamer controleert of gemeenten de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) goed uitvoeren. Dit is inclusief het toezicht op de uitvoering van de Basisregistratie waarde onroerende zaken. De Waarderingskamer wil graag dat inwoners en bedrijven erop kunnen vertrouwen dat de kwaliteit van de WOZ-taxaties van hun onroerende zaken goed is en dat het werk tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten wordt gedaan.

Doelmatigheid, duidelijkheid, uniformiteit en kwaliteit waren bij de totstandkoming van de Wet WOZ de uitgangspunten. Om deze uitgangspunten te bereiken, en daarmee het vertrouwen in de WOZ te laten toenemen, heeft de wetgever gekozen voor het instellen van een onafhankelijke toezichthoudende organisatie.

2. De WOZ-waardering is aangepast van inhoud naar gebruiksoppervlakte. Wat houdt de gebruiksoppervlakte precies in?

In de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) is van iedere woning de totale in pandige gebruiksoppervlakte vastgelegd. Deze oppervlakte komt overeen met de gebruiksoppervlakte volgens de NEN 2580. De BAG-oppervlakte bestaat uit de som van de *gebruiksoppervlakte wonen* en de *gebruiksoppervlakte overige in pandige ruimte*.